

HRMY SENIOREIDEN PÄIVÄRETKE 24.9.2026

LÄNTISELLE UUDELLEMAALLE

Kauniina syysaamuna meitä lähti lähes 40 Kiasmalta kohti länttä: Ensimmäinen kohteemme oli Kirkkonummella sijaitseva **Pokrovan luostari**

Paikan historiasta: Jorvaksessa sijaitseva Kyöstilä-tila oli kirjailija ja itsenäisyysmies **Kyösti Wilkunan** (1879 - 1922) 1910-luvulla rakentama. **Veljenpoika oli kansatieteilijä Kustaa Viikuna** (1902 - 1980).

1917 konsuli, kauppaneuvos ja suurliikemies **H.A. Elfing** osti tilan ja muutti nimen **Dannebrogiksi** vaimonsa tanskalaisuuden kunniaksi. Elfving (1887–1965) tunnettiin **Hangon keksitehtaan omistajana** sekä kalastus- ja elintarvikealan pioneerinä. Lisäksi hän hankki ympäristöstä maa-aloja ja rakensi Jorvaksen asemalle myllyn. 1930-luvun talouslama kävi kohtalokkaaksi Elfvingille, hän myi tilan vapaaherra Svante Aminoffille, joka asutti tilaa Porkkalan "vuokra-aikaan" asti. Neuvostoaikana 1944-56 tilan pelasti se, että päärakennuksessa toimi venäläinen sotatuomioistuin ja sotatuomari asusti talon yläkerrassa, hevostallissa toimi leipomo ja vankiselli. Venäläisten poistuttua tila palautui Aminoffin suvulle. 1960 tila siirtyi Kirkkonummen kunnalle ja paikasta tuli kehitysvammaisten koti. Tulipalo ja asumattomuus ränsistyttivät n. 4 ha:n tilaa vuosien kuluessa.

Ortodoksinen veljesyhteisö sai alkunsa **1995**, kun **Hariton** sai arkkipiispa **Johannekselta** luvan yksityisen luostarin perustamiseksi. Tilan kauppakirjat allekirjoitettiin 1996. Alkuun isä Hariton (silloin vielä ravintoloitsija ja huippukokki **Hariton Tuukkanen s.1953**) asui tilalla 2 poikansa, vanhan taloudenhoitajansa + 3 työntekijänsä kanssa. Tilan nimeksi tuli **Pokrova**, joka tarkoittaa **Neitsyt Marian suojelusta**. **1919 rakennetusta tiilisestä hevostallista** muutettu **Pokrovan kirkko** vihittiin **2001**.

Nykyisin Pokrova tunnetaan hengellisen elämän lisäksi vieraanvaraisuudesta, kauniista puutarhasta sekä isä Haritonin ruokakulttuurista. Paikka on suosittu pyhiinvaellus- ja vierailukohde.

Luostarissa käy vuosittain n. 10 000 vierasta.

Luostari sai uuden, noin 20 vuotta suunnitteilla olleen **kellotapulin** lokakuussa 2022. Hanketta varten tilattiin vanhojen kellojen lisäksi **4 uutta kirkonkelloa Ukrainasta**. Nämä kellot saapuivat Suomeen vain **viikkoa ennen** Venäjän hyökkäystä Ukrainaan (tosin suurin kelloista puuttuu vieläkin). Syksyllä 2023 kellotapulin katolle sekä itse kirkkoon siunattiin käyttöön uudet, kullatut kupolit.

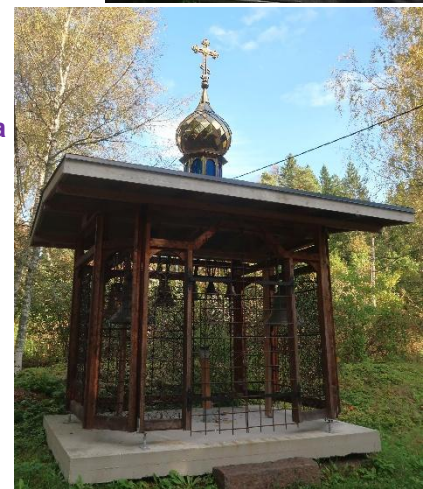
Luostarissa asuu isä Haritonin lisäksi isä Foma, joka esitteli meille kirkon, puutarhan ja tarjoi lounaan.

← **Kirkon sisällä ei saanut valokuvata! tämä kuva on Pokrovan nettisivuilta!**

Hevostallin muutostyöt alkoivat 1998 alussa, suuren ikonostaasin toteuttivat mm. Pietarin ikonimaalausluokan oppilaat ja opettajat. Heitä oli 20 hengen joukko, koko kirkon runsas kuvitus kesti parisen vuotta. Metropoliitta Leo siunasi valmiin pyhäkön käyttöön 1. lokakuuta 2000. Virallisesti kirkko vihittiin 17. kesäkuuta 2001.

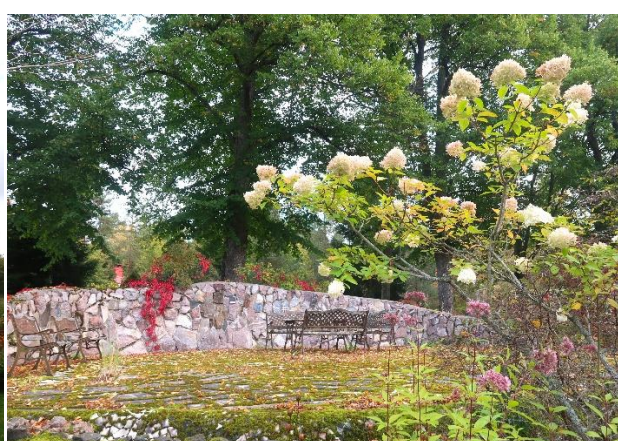
Isä Foma kertoi meille kirkosta ja sen rakentamisesta erittäin värikkäästi ja humoristisesti: nykyisin kirkkoa lämmitetään 'helvetistä' eli hän tarkoitti maalämpöä!

Vähän oli isä Hariton ihmetellyt, kun pietarilaiset maalarit pyysivät heti alkuun paljon **olutta**! No, hommataan olutta, oli isä tuumannut; juomisen sijaan sitä käytettiin **freskomaalauksessa sideaineena kiinnittämään väripigmentit seinään**. Jonkin ajan kuluttu isältä pyydettiin **valkoviiniä**; no, ehkä voin antaa lahjaksi saadut 2 valkoviinipulloa, mietti isä Hariton. Juomisen sijasta **sitä** käytettiin ikonimaalauksen sidosaimeen valmistukseen, maalin juoksevuuden parantamiseen ja sen säilyvyyden takaamiseen. Seuraava pyyntö oli **pirtua**; no, eikö konjakki kelpaa, oli isä Hariton kysynyt, mutta ei, piti olla pirtua. Sitä tarvittiin ikonin perinteisessä kiiltokultauksessa, jossa pirtua käytetään veteen laimennettuna kullan kiinnitysnesteinä.

Puutarha on kuuluisa runsaslukuisista perennoista, pioneista, sekä näyttävistä hortensioista. Kesäkukkia yli sataan ruukkuun talkoolaiset istuttavat keväisin 4000 – 5000. Hyötypuutarhassa kasvatetaan borssikeittoa varten mm. punajuuria, kaalia, sipulia ja yrtejä.

Lounaaksi meillä oli isä Haritonin reseptillä valmistettua kuuluisaa borssikeittoa ja kaalipiirakkaa juomana mustaherukka-aroniamehua, jälkiruuksi omenapiirakkaa.

Terveydellisistä syistä Isä Hariton oli seuranamme vain jälkiruokakahvin aikana.

kysyin
Häneltä
lunan
kuvan
ottami-
seen!

Mäyräkoira on nimeltään Eemeli (Astrid Lindgrenin kirjasta!) Isä Hariton kertoi, että koira on samanlainen kuin kirjan Eemeli ja siteerasi laulun sanoja; voi herranjestas minkäläinen koira on hän... Toinen mäyräkoira, joka juoksenteli salissa on nimeltään **Niilo** (3:lla iii:llä)

Isä Haritonille myönnettiin erittäin harvinainen **rakentajamunkin** arvonimi 2006. Se on ortodoksisen kirkon kunnianosoitus merkittävästä kirkollisesta rakennustyöstä ja yhteisön perustamisesta.

pienessä 'putiikissa' oli mahdollisuus ostaa kaalipiirakoita, hunajaa, teetä ym...

Luostarilta seuraamme liittyi siuntiolainen paikallioipas, monitoimimainen **Susanne Ekström**, joka todella osasi asiansa! Kertoi mielenkiintoisia yksityiskohtia Porkkalan neuvosajasta ja sen vaikutuksista ihmisiin ja elämiseen. 1944-56 alueen laajuus oli n. 1000 km² ja siihen kuului osia **Kirkkonummen, Degerbyn, Siuntion, Inkoon ja Espoon** kunnista. 10 päivässä alueelta evakuoitiin 7272 asukasta ja yli 8000 kotieläintä. Marraskuusta alkaen 1947 alueen halki pääsi junalla. Vaunujen ikkunat peitettiin Kaukalahden ja Tähtelän välisen matkan ajaksi luukuilla. Tämä **"maailman pisin tunneli"** herätti kansainvälistäkin huomiota; junissa olevat neuvostoliittolaiset vartijat vahtivat tarkoin valokuvauskieltoa. Porkkalan alue oli valkoinen aukko Suomen kartalla.

Ohitimme suuren navetan; Kehlan tila Siuntiossa on 1500-luvulta. Päärakennus Kehla Gård on 1700-luvulta. **1901** pihapiiriin rakennettiin suuri **tiilinaavetta**, jossa oli myös talli, vaunuvaja ja sikala. Kehla toimi neuvostosotilaiden rajavartioston päämajana ja siellä kuunneltiin Suomen radiota.

Nyt navetan tiloissa on **Kehla Stall**; suuret juhla- ja kokoustilat, kesäkahvila, puoti ym. Teematapahtumia on ympäri vuoden.

Ajoimme pitkin **Kuninkaantietä**, **pysähdyimme Sjundbynkoskella**. Koskessa otettiin käyttöön **1910** vesimylly, jonka yhteyteen rakennettiin joen ylittävä silta.

Kävimme myös

Sjundbyn kartanolinnan portilla.

Ensimmäiset maininnat Sjundbystä ovat vuodelta **1417**. **1560-luvulla Kustaa Vaasan** tallimestari Jakob Henrikinpoika rakennutti paikalle harmaakivisen linnan. Tunnetuin omistaja oli **Sigrid Vaasa, Ruotsin kuninkaan Eerik XIV:n ja Kaarina Maununtyttären tytär**, joka emännöi linnaa vuosikymmenien ajan. Linnasta löytyy edelleen Kaarina Maununtyttären huone, jossa kuningatar majoittui 1500-luvulla käydessään tyttärensä luona. Kivilinna paloi isovihan aikaan 1700-luvulla. Sigridin jälkeen linnaa asutti hänen poikansa Åke Henriksson **Tott**, joka johti **30-vuotisessa** sodassa (**1618–1648**) kuuluisia suomalaisia ratsumiehiä, hakkapeliittoja. Linnassa serkkujensa luona vietti aikaa myös taiteilija **Helene Schjerfbeck (1862-1946)**.

Jo **1698** lähtien Sjundbyn on omistanut **Adlercreutz** -suku, poikkeuksena ainoastaan Porkkalan vuokra-aika, jolloin linnassa asui neuvostoliittolaisten esikunta. Sotilaiden jäljiltä linna piti remontoida täysin.

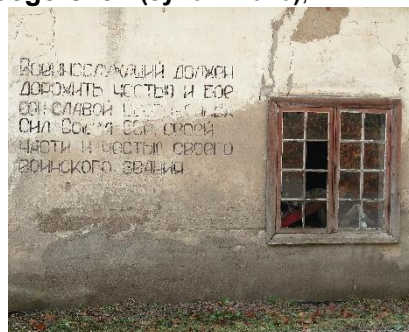
Linnan alla sijaitsee koko talon laajuinen **kellari**, joka on ollut varaston lisäksi vankila ja turvapaikkakin. **Sodan aikana kellarissa säilytettiin Helsingin yliopiston arkistoja ja Kansallismuseon pukuvarastoa.**

*Sjundby
postimerkissä 1982*

Nyt linnassa asuu **Margareta Segersven (synt. n.1940)**,
*hän on oppaamme
Sussen äidin serkku!*

Jäänteinä neuvostoajasta on
vanhan kasarmin seinällä
venäjäksi kirjoitetut
sotilaiden käytösohjeet.

Matkamme jatkuu lähes 900 m
pitkän koivukujan päässä
olevaan **Gårdskullan
kartanoon**

1840 lähtien kartano on periytynyt **Rehnberg-suvussa**;
nykyiset omistajat veljekset Henrik ja Gustav Rehnberg.

Tutustuimme 1982 perustettuun Gårdskullan maatalousmuseoon,
jonka Carl-Erik Rehnberg perusti ja nyt sitä ylläpitää säätiö.

Museossa on **yli 100 vanhaa traktoria**; 45 traktorimerkkiä, vanhimmat vuodelta 1920. Kokoelmassa on n. 15 000 esinettä, joista traktorit muodostavat museon ytimen. Lisäksi siellä on maataloustyökaluja, venemoottoreita, puhelimia, ompelukoneita, kotitalousvälineitä **ja vaikka mitä**

Museon kahvilassa **iltapäiväkahvit puolukka- ja mansikkajäätelön kera.**
oppaan valmistamaa Sjundbyn jäätelöä!

Nyt oli aurinko mennyt pilveen ja vettä alkoi tiputtelemaan!

Gårdskullan kartano ja maatila on Suomen 10 suurimman maatalon joukossa; viljeltyä peltoalaa on n. 330 ja metsää yli tuhat hehtaaria. Suitian tilaan Gårdskulla liitettiin 1500-luvulla Erik Flemingin aikana ja erotettiin jälleen omaksi tilaksi 1817.

Näimme

Siuntion kylpylän

historiasta:

Miina Sillanpään johtama Helsingin palvelijatar-

yhdistys osti 1921 lomakodikseen 1917 valmistuneen huvilan. Lepopirtti toimii nykyään juhlatilana nimellä **Villa Miina**. Varsinainen **Siuntion kylpylän päärakennus valmistui 1976** Miina Sillanpääsäätiön rakennuttamana. Paikka kehittyi tunnetuksi kuntoutus- ja hyvinvointikeskukseksi, jossa laajimmillaan oli 191 hotellihuonetta ja 30 hehtaarin ulkoilualue. Säätiö myi kiinteistön 2023, nyt perheyritys jatkaa toimintaa **Hotelli Siuntiona**, jossa huoneita 96. Kunta vuokraa tiloista uimahallia, kuntosalia ja liikuntasalia. Osa tiloista on muutettu omistusasunnoiksi

Ohitimme Siuntion Pyhän Pietarin kirkon; keskiaikainen harmaakivinen kirkko rakennettiin paikalla aiemmin sijainneen 1300-luvulla rakennetun Suitian kartanon kappelin kylkeen vuosien 1460 ja 1489 välillä. Sen valmistuttua vanhasta kappelista tehtiin sakaristo. Kirkko oli alun perin **roomalaiskatolinen**. Salama sytytti kirkon katon tuleen 1526. Seuraava tulipalo oli 1617. Isonvihan aikaan kirkko kärsi mittavia tuhoja; Kirkko ryöstettiin perinpohjaisesti ja mm. kellotapuli tuhoutui täysin, kirkkoherra ja kappalainen pakenivat isoavihaa Ruotsiin. Tuli pääsi jälleen irti kirkossa 1823, jonka jälkeen kirkon vanhin osa, sakaristona toiminut Suitian entinen kappeli purettiin. Tulipalon jälkeen kirkon mm. ikkunoita suurennettiin.

Viimeisessä kohteessamme vettä satoi jo melkoisesti!

Rälssitila, jonka historia ulottuu keskiajalle. Kartanon rakennutti Erik Fleming **1540 - 45 huomenlahjana (aamupäivälahja!)** vaimolleen Hebla Sparrelle. Erikoista oli **4 lasi-ikkunaa**, sillä tuolloin lasi-ikkunat olivat Suomessa äärimmäisen harvinaista ja kallista luksusta. Kartanossa on 3 kerrosta ja korkea kellarikerros. Kiviseinät tehtiin **yli metrin paksuisiksi** puolustustarkoituksia varten. Nykyinen ulkoasu on vuodelta 1906, jolloin August **Wrede** teetti muutokset myöhäis-keskiaikaiseen ja goottilaisvaikutteiseen tyyliin, jota ilmentävät sakaraharjat, suippokaariset ikkuna- ja oviaukot sekä torni.

Kartanolinnalle kuuluvia rakennuksia on 60 ja maata 750 ha. Päärakennuksen kerrosala on n. 1 300 m², josta asuintilaa n. 850 m².

Tila mainitaan ensimmäisen kerran **1420** olevassa rajankäyntiasiakirjassa, jossa tilan omistaja on *Hämeen linnan vouti ja Raaseporin tuomiokunnan tuomari Björn Ragvaldson*. Tilan alkuperäinen nimi lienee ollut **Syrjä**.

Ragvaldssonin tytär meni naimisiin valtaneuvos Joakim Flemingin kanssa, joten tila siirtyi **1494 Flemingin suvulle**, jonka aikana kartano sai nimen Svidja, joka vääntyi suomeksi muotoon **Suitia**. Valtaneuvos Erik Fleming perusti 1530-luvulla Suitian maille **Suomen ensimmäisen rautaruukin**, joka toimi **Siuntionjoen varrella Kvarnbyn koskessa** 1550-luvulle asti.

Suomen vaikutusvaltaisena käskynhaltijana toiminut Klaus Fleming (1535 – 1597) asui lähes koko ikänsä Suitiassa. Flemingit omistivat Suitian 1599 asti sekä 1661-1679.

1700-1800-luvulla omistus oli usealla eri suvulla. **1898 August Wrede** af Elimä osti tilan, hänen tehtyä **1933 konkurssin, tilan lunasti valtio**; sosiaaliministeriö luovutti sen Vapaussodan Invaliidien Liitolle työhuoltolaksi.

1944 tila siirtyi Sotainvalidien Veljesliitolle. Suitia oli **1975–2007** Helsingin yliopiston käytössä tutkimus- ja koetilana.

Vuodesta **2007** Suitiasta huolehtivat yhteisvoimin yliopisto, Työtehoseura ja läheinen Gårdskullan kartano.

näkymä puistoon, jossa on mm. Wrede-suvun hauta-alue

Suomen sisällissodassa kaksisataa valkoisten suojeluskuntalaista puolusti ja linnoittautui päärakennukseen jouduttuaan punakaartilaisten piirtämiksi.

Päärakennus oli 1987–1995 Museoviraston hallussa ja tyhjiään. Helsingin yliopisto kunnosti sen Museoviraston suunnitelmilla 1997- 99.

2015 Antti Herlin sekä Gårdskullan omistavat veljekset Gustav ja Henrik **Rehnberg** ostivat Suitian Senaatti-kiinteistöiltä **11,7 milj. €:lla**. Herlin myi pian osuutensa. **Kesällä 2020 Suitia ja 8 ha maata sen ympäriltä oli myynnissä 4,8 miljoonalla eurolla, ostajaa ei löytynyt!** Pihvikarjan kasvattajina tunnetut Rehnbergit tekivät Suitiasta osakeyhtiön ja **nykyisin sitä vuokrataan juhla- ja kokoustilaksi**.

Ritarisalin perällä on seinämaalaus, joka kuvaa Kirkholman taistelua

Ruotsin ja Puolan välisessä sodassa 1600-luvulta. Seinien puupaneeleissa kartanon omistajasukujen aatelisvaakunoiden korkokuvia.

yläkerran komea uuni

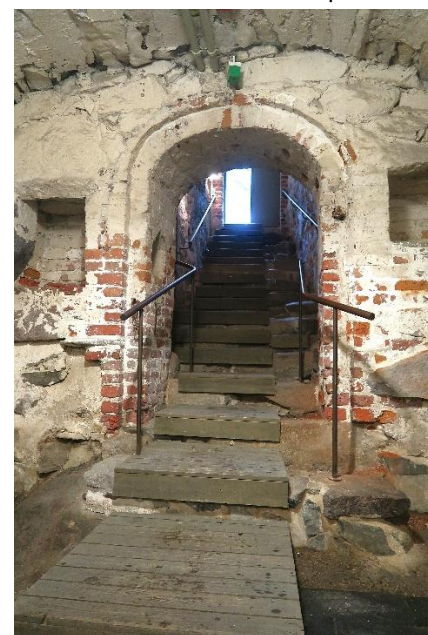
Suitian linnassa ja tilalla on kuvattu useita elokuvia ja tv-sarjoja: mm.

Tottisalmen perillinen (1940), **Linnaisten vihreä kamari** (1945), **Rosvo-Roope** (1949), **Noita palaa elämään** (1952), **Tähdet kertovat, komisario Palmu** (1962), **Salaisen agentin äiti** (1987) ja **Kummeli Kultakuume** (1997).

Ivalo -sarjan 2. tuotantokaudella Suitian kartano esittää venäläistä luostaria.

2024 Suitia toimi kuvauspaikkana **LEGO Masters Suomi** -ohjelman jaksossa, jossa teemana oli **"Kauhukartano"**.

Lopuksi kävimme suurissa kellaritiloissa

Myös Suitiassa sanotaan kummittelevan. Pimeä ja sokkeloinen 1540-luvun kellari ruokkii aavetarinoita.

Haamu nimeltä **Suitian Nokinenä**, jonka sanotaan olevan vanha, levoton sielu – kenties entinen linnan asukas tai palvelija – vaelttaa linnan tiloissa ja jättää jälkeensä nokea.

Kiasmalla olimme **18.30**

OLI MEILLÄ TODELLA MIELENKIINTOINEN PÄIVÄ!